

Joachim Roman Bar

Odnowiony obrzęd profesji zakonnej

Collectanea Theologica 41/1, 179-186

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

O. JOACHIM ROMAN BAR OFMConv., WARSZAWA

ODNOWIONY OBRZĘD PROFESJI ZAKONNEJ

Konstytucja o liturgii świętej Soboru Watykańskiego II w dążeniu do odnowy liturgii w Kościele nakazała również: „Należy ułożyć obrzęd profesji zakonnej i odnowienia ślubów, który by przyczynił się do większej jednolitości, prostoty i dostojności; powinni go przyjąć ci, co podczas Mszy świętej składają lub odnawiają śluby, z zachowaniem jednak prawa partykularnego”¹.

Ogłoszony dnia 2. II. 1970 r. „*Ordo professionis religiosae*”² jako część *Rituale Romanum* jest urzeczywistnieniem powyższego nakazu soborowego. Pierwsze wydanie *Ordo professionis religiosae* zawiera na początku dekret Kongregacji dla Kultu Bożego (s. 5—6) i *Praenotanda* (s. 7—10) czyli normy prawne. Następuje potem obrzęd profesji (*Ordo professionis*) podzielony na dwie części. Część I (s. 11—51) odnosi się do zakonów męskich, część II (s. 53—94) do zakonów żeńskich. Dalej (s. 95—108) następuje obrzęd składania przysiężeń (*Ritus promissionis*). W dodatku (s. 109—121) jest przytoczony wzór formuły profesji i teksty liturgiczne używane we Mszy św. przy składaniu profesji.

Dekret kongregacji zaznacza, że obrzęd profesji został ułożony zgodnie z nakazem Soboru Watykańskiego II i wspomina, że Kościół od początku w wielkim poważaniu miał sposób życia poświęconego Bogu przez ślubowanie rad ewangelicznych i że oddanie się Bogu przez profesję zakonną było zawsze łączone ze świętym obrzędem.

Dalej czytamy w dekrecie, że Paweł VI zatwierdził obrzęd profesji i kazał włączyć go do *Rytuału Rzymskiego*. Kongregacja promulguje obrzęd profesji i nakazuje, aby konferencje biskupie w porozumieniu z konferencjami wyższych przełożonych postarały się przetłumaczyć go na języki narodowe.

Dekret nie określa jednak, od jakiego czasu obowiązuje nowy obrzęd. Najpierw muszą być dokonane tłumaczenia na języki narodowe, a następnie, jak dalej nakazuje dekret, każdy zakon ma ten obrzęd dostosować sobie do swojej natury i ducha. Tak dostosowany obrzęd profesji, jasno wyrażający charakter i ducha danego zakonu, ma być przedstawiony Stolicy Apostolskiej do zatwierdzenia. Ma to nastąpić *quam primum* czyli w możliwie najkrótszym czasie.

Praktycznie biorąc upłyne jeszcze przynajmniej rok, zanim zakony, po otrzymaniu tekstu tłumaczenia sporządzonego staraniem konferencji bisku-

¹ Art. 80. Korzystam z tłumaczenia: *Sobór Watykański II, Konstytucje, dekrety, deklaracje, tekst łacińsko-polski*, Poznań 1968.

² *Rituale Romanum ex decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum auctoritate Pauli PP. VI promulgatum, Ordo professionis religiosae*, editio typica, Typis Polyglottis Vaticanis 1970, 8° ss. 126.

pów, wprowadzą własne uzupełnienia i postarają się o zatwierdzenie swego tekstu u Stolicy Apost.

Z tego wynika, że ogłoszony obrzęd profesji jest obrzędem ramowym. Faktycznie jednak nie ma potrzeby wielkich odchyień od tekstu podanego w *Ordo professionis religiosae*, gdyż już w tym obrzędzie zasadniczym są przewidziane drobne zmiany, które podkreślają tradycję danego zakonu i jego charakter.

I. PRZYJĘCIE DO NOWICJATU

Przyjęcie do nowicjatu i rozpoczęcie nowicjatu jest aktem prawnym, niemniej jednak powinno się je połączyć z jakimś obrzędem religijnym, aby uprosić rozpoczynającym życie zakonne łaskę Bożą tak potrzebną do osiągnięcia celu nowicjatu³.

Obrzędowi tego nie wolno łączyć ze Mszą św., czyli ma się on odbyć poza Mszą św. Powinien odznaczać się prostotą i zwięzłością. Jest przeznaczony tylko dla społeczności zakonnej, czyli bez udziału osób nie wchodzących w skład rodziny zakonnej.

Obecne przepisy nawet nie wspominają słowa „oblóczyny”, gdyż według pojęć posoborowych ubiór zakonny jest znakiem zewnętrznym poświęcenia się Panu Bogu przez profesję⁴ i mają go nosić profesji, a nie nowicjusze.

Uroczyste rozpoczynanie nowicjatu nie sprzyja pojęciu próby nowicjackiej, kępuje wolność decyzji w przystępowaniu do pierwszej profesji. Wierni uczestniczący w ceremonii rozpoczęcia nowicjatu mogliby mieć błędne przekonanie (jak czasem bywało), że dana osoba jest już na stałe włączona do życia zakonnego. Takie wrażenie robiły na wiernych zwłaszcza uroczyste oblóczyny dokonywane w zakonach żeńskich. Stąd zakaz uroczystego rozpoczynania nowicjatu. Obrzęd przyjęcia do nowicjatu nie może zawierać ani tekstów, ani znaków (symboli), które by w jakiś sposób ograniczały wolność decyzji osób rozpoczynających nowicjat albo zaciemniały pojęcie nowicjatu jako okresu próby⁵. Powinien odbyć się w kapitułarzu (sali zebrań), a tylko w razie konieczności w kaplicy domu zakonnego⁶. Dobrze złączyć ten obrzęd z czytaniem Pisma św., wyjaśniającym naturę życia zakonnego i charakter danego zakonu⁷.

W *Ritus professionis religiosae* nie ma przepisu, do którego przełożonego należy przewodniczenie w czasie obrzędu przyjęcia do nowicjatu. Z natury rzeczy wynika, że chodzi tutaj o przełożonego wyższego (przełożoną wyższą) lub jego delegata. Sprawę tę powinny rozstrzygnąć konstytucje zakonne.

Obrzęd jest jednakowy dla zakonów męskich i żeńskich, jedynie dla zakonnic są dostosowane teksty w rodzaju żeńskim. W zakonach żeńskich przewodniczy przełożona, ona odczytuje teksty Pisma św., przemawia itp.

Obrzęd składa się⁸ ze wstępu, prośby kandydatów, modlitwy, czytania Pisma św., przemówienia przełożonego, zakończenia. Wstęp polega na pozdrowieniu przełożonego albo odśpiewaniu psalmu lub hymnu⁹ i zapytaniu skierowanym do kandydatów. Zapytania można opuścić. Prośbę kandydatów wypowiada jeden w imieniu wszystkich. Odpowiada przełożony jednym zdaniem i odmawia modlitwę. Następuje teraz odczytanie odpowiednich tekstów

³ *Praenotanda* (umieszczone na początku *Ordo professionis religiosae*) n. 4.

⁴ Por. dekret *Perfectae caritatis* n. 17.

⁵ *Ordo professionis religiosorum* n. 4. oraz *Ordo prof. religiosarum* n. 4.

⁶ *Tamże*, n. 5.

⁷ *Tamże*, rubryka przed n. 6.

⁸ Zob. *Ordo prof. religiosorum* n. 6—13.

⁹ U nas można dobrać jakąś odpowiednią pieśń religijną.

Pisma św. i responsoriów zaczerpniętych z Pisma św.¹⁰, a potem przemówienie przełożonego. W przemówieniu przedstawia przełożony naturę życia zakonnego i charakter własnego instytutu. Zamiast przemówienia może przełożony odczytać odpowiedni rozdział reguły (konstytucji). Na zakończenie odmawia się modlitwę powszechną oraz *Ojcze nasz* i modlitwę dostosowaną do okoliczności rozpoczęcia nowicjatu. Po skończonym obrzędzie następuje przywitanie się nowicjuszków z członkami społeczności zakonnej, według zwyczajów zakonnych.

II. PIERWSZA PROFESJA

1. Normy wspólne

Zgodnie z obecnym prawem (kan. 574) nowicjusz nie może po ukończeniu nowicjatu złożyć ślubów wieczystych, ale najpierw ma żyć w ślubach czasowych, przynajmniej przez trzy lata. Jest to dalszy okres próby dany profesorom czasowym i zakonowi, aby się przekonać, czy można ich dopuścić do złożenia profesji wieczystej. Ten charakter próby wpływa również na obrzęd profesji: ma być prosty, bez specjalnej uroczystości, może się odbyć w czasie Mszy św.¹¹, ale nie musi być połączony ze Mszą św.

Obrzęd pierwszej profesji określony w *Ritus professionis religiosae* jest przewidziany dla tych, którzy tak w zakonach męskich, jak i żeńskich składają profesję w czasie Mszy św. Da on się łatwo dostosować do przypadków składania profesji poza Mszą św.

2. W zakonach męskich

Należy odprawić Mszę św. zgodną z kalendarzem liturgicznym, albo o ile rubryki pozwalają — Mszę św. przeznaczoną na dzień pierwszej profesji¹². W zakonach kleryckich celebrowe przełożony, który przyjmuje profesję. W zakonach laickich należy w prezbiterium przygotować krzesło, które zajmie przełożony mający przyjąć profesję¹³.

Zasadniczo profesję należy przyjmować tam, gdzie są przygotowane miejsca do siedzenia (ad sedes), ale gdyby okoliczności tego wymagały, można krzesło (sedes) ustawić przed ołtarzem. Ławki dla składających profesję należy tak ustawić w prezbiterium, aby wierni mogli widzieć przebieg czynności liturgicznych¹⁴.

Obrzęd profesji jest tak ściśle zespolony z Mszą św., że już do procesji na *Introit* włączają się mający złożyć profesję. Towarzyszy im rodzina zakonna i mistrz nowicjatu. W zakonach laickich w procesji postępuje także przełożony¹⁵. Wszyscy zajmują wyznaczone im miejsca w prezbiterium.

Po Ewangelii diakon albo mistrz nowicjatu odczytuje nazwiska przystępujących do profesji, a ci odpowiadają, że są obecni. Potem następują z a p y t a

¹⁰ *Ordo professionis religiosorum* n. 91—136 podaje bogaty zestaw tekstów Pisma św.

¹¹ *Praenotanda* n. 5.

¹² *Ordo professionis religiosorum* n. 15.

¹³ *Tamże*, n. 16.

¹⁴ *Tamże*, n. 17.

¹⁵ *Tamże*, n. 20.

nia ze strony celebransa i odpowiedzi kandydatów do profesji. Zamiast powyższego obrzędu może być prośba kandydatów do profesji, wypowiedziana przez jednego z nich. Treścią jej jest chęć złożenia profesji zakonnej¹⁶.

Teraz następuje homilia albo przemówienie, naświetlające znaczenie profesji zakonnej. Po zakończeniu przemówienia celebrans zapytuje kandydatów do profesji, czy są gotowi oddać się Panu Bogu przez złożenie ślubów zakonnych i dążyć do doskonałej miłości przez zachowanie reguły i konstytucji. Gdy kandydaci do profesji odpowiedzą twierdząco, celebrans odmówi modlitwę¹⁷.

Następuje teraz złożenie i przyjęcie profesji. Polega ono na tym, że każdy nowicjusz podchodzi do przełożonego i odmawia z kartki formułę profesji. Gdy już wszyscy złożą profesję, wręcza się każdemu profesowi odznakę profesora, a więc:

- a) szatę zakonną, którą przywdziewa przed ołtarzem, albo w innym odpowiednim miejscu,
- b) inne odznaki, o ile jest taki zwyczaj w zakonie, jak księgę reguły i konstytucji itp.¹⁸.

Obrzęd profesji kończy się odmówieniem modlitwy powszechnej. Potem następują dalsze części Mszy św. Komunię św. mogą przyjąć profesji, ich krewni i współbracia zakonnicy pod dwiema postaciami¹⁹.

3. W zakonach żeńskich

Obrzędy pierwszej profesji w zakonach żeńskich są prawie takie same, różnią się od obrzędów profesji przepisanych dla zakonów męskich tylko w drobnych szczegółach²⁰.

W przeddzień profesji kapłan²¹ poświęca, w sposób prywatny, ubiór zakonnicy, ale bez welonu. Wieczorem przełożona zbiera nowicjuszki i siostry danego domu w kapitularku, przemawia do zebranych i wręcza nowicjuszkom²² szaty zakonne (bez welonu). W tym stroju przychodzą nowicjuszki do prezbiterium w dniu profesji w towarzystwie przełożonej i mistrzyni nowicjatu, w czasie śpiewania *introitu*.

Nowicjuszki w klasztorach klauzurowych mogą także udać się do prezbiterium dla uczestniczenia w obrzędzie pierwszej profesji²³.

Przełożona, mistrzyni nowicjatu i nowicjuszki zajmują miejsca w prezbiterium. Profesję składają nowicjuszki tak jak w zakonach męskich, wobec swej przełożonej. Po złożeniu profesji celebrans, przy pomocy przełożonej i mistrzyni nowicjatu, nakłada nowym profeskom welony. Następnie wręcza im inne odznaki profesji, o ile taki jest zwyczaj w zakonie, np. księgę reguły i konstytucji. Komunię św. pod dwiema postaciami mogą przyjąć tak nowe profeski, jak i ich krewni i siostry zakonne.

¹⁶ *Tamże*, n. 24—25.

¹⁷ *Tamże*, n. 26—29.

¹⁸ *Tamże*, n. 30—35.

¹⁹ *Tamże*, n. 36—39.

²⁰ *Ordo professionis religiosarum* n. 14—42.

²¹ Jakikolwiek, nie trzeba do tego aktu delegacji.

²² Należy podkreślić, że nie nakłada szat zakonnych, ale je wręcza. Nowicjuszki ubiorą się same na drugi dzień rano, aby tak ubrane udać się na Mszę św.

²³ *Ordo profes. religiosarum* n. 20.

III. ODNOWIENIE PROFESJI CZASOWEJ

Chodzi o odnowienie profesji mającej moc prawną, a więc o profesję czasową. Takie odnowienie jest dopuszczalne w połączeniu z Mszą św. Natomiast odnawianie profesji, odbywające się w oznaczonych dniach z pobożności, bez skutków prawnych, nie powinno być łączone z Mszą św., dlatego trzeba znieść taki zwyczaj²⁴.

Obrzęd odnowienia profesji powinien być prosty, bez żadnej uroczystości. W *Ordo professionis religiosae* jest podany²⁵ wzór, opierający się na obrzędach pierwszej profesji, ale bardzo skrócony. Po homilii następuje krótkka modlitwa, potem odczytanie formuły profesji wobec przełożonego (przełożonej) i modlitwa powszechna.

Do Komunii św. pod dwiema postaciami mogą przystąpić odnawiający profesję i inni, jak przy obrzędzie pierwszej profesji. Jeżeli profesję odnawia się co roku przez kilka lat, trzeba ją raczej odnawiać wobec przełożonych poza Mszą św., co jest bardziej zgodne z duchem prawa²⁶.

IV. PROFESJA WIECZYSTA

Składanie profesji wieczystej należy odbywać uroczyście, z udziałem rodziny i wiernych, w czasie Mszy św. Nie można tego obrzędu łączyć z innymi obrzędami, np. ze składaniem profesji czasowej²⁷.

Dla ułatwienia udziału wiernych w uroczystości składanie ślubów wieczystych powinno odbywać się w niedzielę albo w jakieś święto. Miejszem uroczystości jest kościół (kaplica) rodziny zakonnej. Ze względów duszpasterskich albo dla zbudowania wiernych, podkreślenia wagi życia zakonnego i ułatwienia wiernym udziału w uroczystości, może odbyć się obrzęd profesji wieczystej w katedrze albo w kościele parafialnym lub jakimś mniejszym²⁸.

Jako nowość trzeba odnotować możliwość składania profesji wieczystej w czasie jednej Mszy św. członków dwu lub większej ilości zakonów. Wtedy celebryje biskup, uroczystość odbywa się w katedrze albo w kościele znacznie mniejszym. Gdy chodzi o profesję w zakonach męskich, przełożeni koncelebrują.

Formułę profesji wypowiadają profesji przed swoim przełożonym (profeski przed swą przełożoną) w prezbiterium²⁹. Ze względu na pewne różnice w modlitwach przeznaczonych w obrzędzie dla zakonów męskich i dla zakonów żeńskich, nie można w czasie jednej Mszy św. odbywać obrzędu profesji zakonników i zakonnice.

Chociaż składanie profesji wieczystej należy odbywać uroczyście, to jednak trzeba unikać wystawności, sprzecznej z ubóstwem zakonnym³⁰.

Obrzęd profesji wieczystej dzieli się na siedem³¹ części:

1) Odczytanie listy profesów albo prośba ze strony profesów. Tę część wstępną można opuścić.

²⁴ *Praenotanda* n. 7.

²⁵ W części I rozdz. IV i w części I rozdz. IV.

²⁶ *Por. Praenotanda* n. 7.

²⁷ *Praenotanda* n. 8; *Ordo professionis religiosorum* n. 41; *Ordo prof. religiosarum* n. 44.

²⁸ *Ordo prof. religiosorum* n. 40 i 45; *Ordo prof. religiosarum* n. 43 i 50.

²⁹ *Ordo prof. religiosorum* n. 46; *Ordo prof. religiosarum* n. 51.

³⁰ *Ordo prof. religiosorum* n. 47; *Ordo prof. religiosarum* n. 52.

³¹ *Praenotanda* n. 6 i analiza obrzędu przedstawionego w części I i II *Ordo prof. religiosae*.

- 2) Homilia albo przemówienie, mające za przedmiot życie zakonne.
  - 3) Zapytania skierowane do profesów i ich odpowiedzi. Treścią tychże jest ujawnienie woli całkowitego poświęcenia się Bogu w życiu zakonnym.
  - 4) Odmówienie litanii do WW. Świętych. Litania ta jest dostosowana do obrzędu profesji.
  - 5) Złożenie profesji przez odczytanie z kartki formuły profesji wobec własnego przełożonego (przełożonej). Kartkę z formułą profesji składa profes na ołtarzu.
  - 6) Uroczyste błogosławieństwo udzielone nowym profesom przez celebransą.
  - 7) Wręczenie odznak (o ile taki jest zwyczaj w zakonie), podkreślających oddanie się P. Bogu, jak np. w zakonach żeńskich wręczenie obrączki.
- W czasie Mszy św. wspomina się w modlitwie eucharystycznej oddanie się Bogu przez odpowiednie dodatkowe formuły.

Trzeba zauważyć, że przy składaniu profesji wieczystej zakonnice klauzурowe mogą również być w prezbiterium swego kościoła (poza klauzurą), natomiast nie mogą mniszki (bez specjalnego pozwolenia) składać profesji w innym kościele, ze względu na przepisy o klauzurze³².

Różnice między obrzędem profesji wieczystej w zakonach męskich i w zakonach żeńskich są nieznaczne, sprowadzają się właściwie do dostosowania modlitw dla rodzaju żeńskiego.

V. ZASADY ODNOSZĄCE SIĘ DO MSZY ŚW. ODPRAWIANEJ W DNIU PROFESJI

W związku z nowym obrzędem profesji zakonnej zostały uzupełnione przepisy³³ regulujące odprawianie Mszy św. w czasie której składa się profesję.

Zasadniczo powinno się używać do Mszy św. specjalnego formularza *in die professionis religiosae* umieszczonego w *Mszale Rzymskim*. Wtedy ma zastosowanie biały kolor szat liturgicznych. W uroczystości i święta nakazane oraz w niedziele adwentu i wielkiego postu używa się formularza mszalnego danego dnia, z dodatkami przewidzianymi dla profesji w modlitwie eucharystycznej. Wyznanie wiary (*Credo*) zawsze się opuszcza. Homilia (przemówienie) i modlitwa powszechna należy do całości obrzędu profesji.

VI. PRZYRZECZENIE ZACHOWANIA RAD EWANGELICZNYCH

W niektórych zakonach przed profesją wieczystą składają nowicjusze na określony czas przyrzeczenie zachowania rad ewangelicznych zamiast ślubów czasowych. Wprawdzie z natury swej te przyrzeczenia różnią się od ślubów, ale ponieważ odnoszą się do rad ewangelicznych i przygotowują do ślubów, należy je składać w połączeniu z modlitwą liturgiczną, jak z obrzędem słowa Bożego, z brewiarzem, głównie z laudesami albo z nieszporemami. W wyjątkowych przypadkach można składać przyrzeczenia w czasie Mszy św.³⁴

W obrzędzie składania przyrzeczeń należy skrzętnie unikać tego wszystkiego, co na mocy prawa lub zwyczaju łączy się z profesją zakonną, aby modlitwy i znaki liturgiczne nie wprowadzały w błąd, lecz podkreślały charakter przyrzeczeń³⁵.

³² *Ordo prof. religiosarum* n. 51.

³³ *Praenotanda* n. 9—11.

³⁴ *Ritus promissionis* n. 1—2. Por. S. Congr. pro Relig. et Inst. saec., instr. *Renovationis causam* z 6. 1. 1969 r., n. 2. 7. 34.

³⁵ *Ritus promissionis* n. 3.

Zasadniczo obrzęd składania przyrzeczeń ma odbyć się tylko wobec społeczności zakonnej. Głównie z tej racji są wprowadzone przyrzeczenia, zamiast ślubów, aby kandydaci do życia zakonnego mogli odbyć dłuższą próbę. Dlatego i obrzęd przyrzeczeń ma się odznaczać odpowiednią prostotą⁸⁶.

Obrzęd składania przyrzeczeń zawiera cztery części wplecione w modlitwę liturgiczną⁸⁷: 1) Zapytanie przełożonego skierowane do nowicjuszków i ich odpowiedź, albo prośba nowicjusza skierowana do przełożonego i jego odpowiedź. 2) Modlitwa. 3) Odczytanie formuły przyrzeczeń wobec przełożonego (przełożonej). 4) Modlitwa końcowa.

Jest to więc bardzo skrócony tok czynności i modlitw stosowanych przy obrzędzie profesji zakonnej.

VII. DOSTOSOWANIE OBRZĘDU PROFESJI DO CHARAKTERU POSZCZEGÓLNYCH ZAKONÓW

Obrzęd profesji zakonnej (*Ritus professionis religiosae*) został ogłoszony jako część Rytuału Rzymskiego i obowiązuje w całym Kościele. Prawodawca zdaje sobie jednak sprawę, że istnieje w Kościele wiele zakonów o różnorodnym celu i tradycji, że wytworzyły się zwyczaje, które dobrze podkreślają charakter i cel życia zakonnego, dlatego nie tylko pozwala na pewne zróżnicowanie obrzędów profesji, co już zaznaczyła *Konstytucja o liturgii świętej*⁸⁸, ale nawet nakazuje poszczególnym zakonom dostosować ogólne obrzędy do swego charakteru⁸⁹. Należy się tutaj trzymać następujących zasad:

1) Obrzęd przyjęcia do nowicjatu podany w *Ordo professionis religiosae* nie jest obowiązkowy, a poszczególne zakony mogą zachować lub wprowadzić swój własny obrzęd. Jedynie trzeba zachować podstawowe przepisy przytoczone w *Ordo*, że np. tego obrzędu nie wolno łączyć ze Mszą św., że ma być prosty i krótki itp.

2) Obrzęd pierwszej profesji, profesji wieczystej i odnowienia profesji zawarty w *Ordo* muszą przyjąć te zakony, które łączą składanie profesji ze Mszą św. Dopuszczalne tutaj są wyjątki na mocy prawa partykularnego⁹⁰.

3) Przy wprowadzaniu zmian i dodatków do obrzędu profesji zawartego w *Ordo* należy pamiętać: a) aby obrzęd odbywał się bezpośrednio po Ewangelii; b) aby zachować porządek czynności i modlitw przyjęty w *Ordo*, można tylko niektóre ceremonie albo modlitwy opuścić lub na ich miejsce włączyć inne podobne; c) aby zachować różnicę liturgiczną między pierwszą profesją, odnowieniem profesji i profesją wieczystą; d) aby wprowadzone modlitwy i ceremonie lepiej podkreślały naturę i ducha zakonu.

4) Obrzęd składania profesji wobec Najświętszego Sakramentu, bezpośrednio przed Komunią św., nie jest zgodny z duchem liturgii, dlatego na przyszłość nie można go wprowadzać⁴¹. Natomiast te zakony, które miały taki obrzęd zatwierdzony w swoim prawie partykularnym powinny z niego zrezygnować.

5) Zakony, które mają obrzędy profesji zatwierdzone w swoich partykularnych rytuałach powinny się postarać, aby je oczyścić z modlitw i ceremonii jawnie niezgodnych z zasadami odnowionej liturgii. W ten sposób obrzędy zyskają na dostojństwie, prostocie i jedolitości (KL 80).

⁸⁶ Tamże, n. 4.

⁸⁷ Tzn. w obrzęd słowa Bożego, w laudesy lub nieszpory, w Mszę św.

⁸⁸ Art. 80: z zachowaniem jednak prawa partykularnego.

⁸⁹ *Praenotanda* n. 12—15.

⁹⁰ Por. KL 80.

⁴¹ Chodzi o te zakony, które dotychczas nie używały tego sposobu składania profesji.

Analiza przepisów prawnych i ceremonii zawartych w *Ordo professionis religiosae* jasno pokazuje, że odnowiony obrzęd profesji zakonnej idzie po myśli *Konstytucji o liturgii Świętej*. Mimo jednolitości wprowadzonej przez *Ordo* jest możliwość pewnych zmian i odchyień, lepszego dostosowania obrzędu do tradycji poszczególnych zakonów czyli podkreślenia odrębnych cech poszczególnych zakonów. W ten sposób nie zagubi się pozytywnych pierwiastków, wypracowanych przez liczne rodziny zakonne.

Prostota i dostojność modlitw i obrzędów zawartych w *Ordo* przyczyni się do głębszego zrozumienia profesji zakonnej i sensu życia zakonnego, przybliży obrzędy zakonne wiernym uczestniczącym w ceremoniach związanych z życiem zakonnym.

Należy się jeszcze zastanowić, jaki jest stosunek obecnej formy profesji zakonnej do form profesji od dawna istniejących w Kościele. Jak wiadomo⁴² możemy wyróżnić zasadnicze trzy formy profesji: a) *super altare*, b) *in manus*, c) *super hostiam*.

Sposób pierwszy był używany u benedyktynów i wielu innych zakonów. Profesja *in manus* została wprowadzona na przełomie XI i XII wieku na terytorium Kościoła francuskiego i przyjęła się w wielu klasztorach kanoników regularnych, w zakonach rycerskich, szpitalnych i żebrzących. Profesja *super hostiam* została wprowadzona w XVI wieku i przyjęła się w nowszych zgromadzeniach zakonnych.

Odnowiony obrzęd profesji przejął najwięcej cech profesji *in manus* i niektóre elementy profesji *super altare*, np. złożenie na ołtarzu karty z formułą profesji przy obrzędzie profesji wieczystej. Natomiast została wycofana forma profesji *super hostiam*, jako niezgodna z duchem odnowionej liturgii.

O genezie i historii form profesji zakonnej muszą pamiętać ci, którzy zechcą coś dodać albo zmienić w obrzędach i tekstach zaproponowanych w *Ordo professionis religiosae*.

---

⁴² Zob. np. A. Petrani, *Zakonna profesja in manus*. Roczniki teol. — kan. 10(1963) z. 4, 113—123; Lázaro de Aspurz, *Il rito della professione religiosa nell'Ordine Francescano*, Studi Francescani 66 (1969) 245—267 i przytoczoną tamże literaturę.